

Vážení a milí spoluobčané,

před sebou máte druhé číslo Zpravodaje, první v roce 2015. Podle pozitivních ohlasů na prosincové zkušební číslo soudím, že „Novinky“ si najdou u Vás své místo. Z důvodu úspory, je toto „běžné“ číslo tištěno černobíle, barevnou verzi si necháme na mimořádné příležitosti :-). Elektronickou verzi pak najdete na webových stránkách obce. Domnívám se, že zpravodajství ze všech oblastí života v obci nám může usnadnit orientaci v běhu všedních i svátečních dnů. Na přelomu roku většinou bilancujeme období minulé a pokoušíme se o výhled do budoucnosti. V roce 2014 fungoval praktický život obce bez větších výkyvů a po stránce společenské proběhly všechny tradiční akce úspěšně. S povděkem lze konstatovat, že začala být zřetelně viditelná aktivita spolku „Slatinkočky“, který ve svých akcích pro děti dostatečně přesvědčil, že má právo na život. K podstatnému, byť méně příjemnému momentu došlo na poli politickém, které se v loňském roce výrazně polarizovalo. V povolebním vření pak nastala situace, která je sice legitimní, ale ne až tak obvyklá a příjemná. Tak věřme, že v březnu se dostavíme k mimořádným volbám všichni a svou vůli projevíme už naprosto jednoznačně. Ale to už jsem se posunul do výhledu... Po stránce kulturní a sportovní bude jistě i v roce 2015 vše fungovat perfektně jako v letech minulých, za což by rozhodně bylo dobré poděkovat všem neúnavným dobrovolníkům. Každopádně si troufnu tvrdit, že rok 2015 začal dobře. Protože hned první den se tradičního výstupu na Kosíř zúčastnilo bezmála 4000 turistů všeho věku. A i když počasí nebylo zrovna ideální, celá akce se nesla na vlně dobré nálady, k čemuž jistě přispěly i dobroty připravené našimi hasiči. Ti byli už od časných ranních hodin v plné pohotovosti. Na rozesmátých a mrazem zčervenalých tvářích horolezců bylo vidět, jak rádi se všichni zvedli od televizních obrazovek a přeplněných svátečních stolů. A zářící oči těch nejmenších jsou zárukou dalšího naplňování tradice výstupu na náš hanácké Mont Blanc.

Na závěr bych si Vám dovolil poněkud opožděně popřát jménem celé redakce do roku 2015 jen vše dobré. Zdraví štěstí, dlouhá léta... a ještě si dovolím dovětek: filozof Spinoza říkal, že slovo mír bývá používáno pro bezválečné období, ale mnohem lépe vyjadřuje stav duše. Tedy – tento mír v duši přeji nám všem rovněž!

Oldřich Prokop

NOVOROČNÍ VÝSTUP NA KOSÍŘ

Také letos zabezpečili (jako každý rok) hasiči ze Slatinek na Velkém Kosíři novoroční občerstvení. Účastníkům tak připravili možnost posilnit tělo výborným zvěřinovým gulášem a celou řadou teplých i studených nápojů. Někteří však jistě zaznamenali i stánek se suvenýry, který propagoval vládce naší hanácké velehory – Kosířana. Mimochodem málokdo asi ví, že právě Sbor dobrovolných hasičů ze Slatinek je držitelem ochranné známky **Kosířan®**, kterou v loňském roce zapsal Úřad průmyslového vlastnictví.

Jan Chudoba, foto Jaroslav Coufal

MASOPUSTNÍ OSTATKY

Počátek nového roku se od nepaměti slavil. Nejen však pro nový letopočet, jako spíše kvůli postupnému očekávání jara. I když nás v tuto dobu ještě obklopuje zima, den se prodlužuje a již od dob starých Římanů se tato doba zasvěcovala Bakchovi – bohu plodnosti. V křesťanské době počátek roku tradičně vyplňuje masopust, který začíná svátkem Tří králů a končí Popeleční středou (letos připadající na 18. února). Potom nastává opět předvelikonoční půst. Dlouhý masopustní čas byl vyplněn řadou slavností, z nichž na Hané vyniká zvláštní zvyk **masopustních ostatků**. Stejně jako u všech masopustních veselí doprovází ostatkovou neděli zvláštní změna či narušení společenského řádu, svět se na chvíli obrátí vzhůru nohama, nikomu není nic svaté, je možné si tropit žerty z kohokoliv. Název ostatky je snad odvozen od toho, že je před velikonočním půstem třeba spotřebovat všechny „ostatky“ jídla, ať už soukromě, nebo při různých společných zábavách a obcházení stavení.

Ostatková merenda v r. 1999. Pod „právem“ stojí Vojtěch Hexman, který se zasloužil o obnovení tradice oslav ve Slatinkách

Pro ostatkovou neděli a dva následující dny se volil z chasy, tedy z mladých svobodných mužů v obci, nový obecní výbor, který na tuto dobu převzal nad vesnicí vládu. Odznakem tohoto úřadu byly tzv. „právo“ a ferula, předmět na způsob velké vařečky, kterou se symbolicky i fakticky „trestalo“. Právo potom mělo různou podobu.

Slatinky 1999

Nejčastěji to byla šavle ozdobená šátkem a pentlemi, která se po převzetí chasou zabodla do stropu nad stolem v hospodě, kde zasedal nový „mladý výbor“ obce. Tomu předcházela v neděli žádost nejváženějšího z chasy určená starostovi či dřívě purkmistrovi, aby jim vydal „právo“. Ten tak musel učinit, ovšem předtím připomněl chase zodpovědnost vlády a nutnost pořádku a shody mezi ní a staršími sousedy v obci. „Právo“ se pak slavnostně za zvuků hudby neslo z domu starosty až do hospody. Nový výbor si zvolil nejen svého představeného – někde rychtáře, jinde dva stárky, ale i důležité sklepníky, kteří se měli starat o šenk piva, kterým se po celé tři dny posilňovali a obveselovali. Během té doby se však nesměli vzdálit od „práva“ a dohlíželi, aby se mu nikdo pod trestem pokuty (což býval výprask ferulí) neposmíval.

Dříve se takové prohřešky úmyslně sehrávaly a po údajném špatném „zhlídnutí na právo“ se v hospodě konal

Slatinky 2000

Slatinky 2000

Slatinky 2001

soud s provinilcem. Nicméně po výplatě ferulí zase plynule pokračovala veselá zábava. Součástí nového masopustního výboru bývali proto i drábové, kteří tresty vypláceli. Každý ze stárků a drábů si vybíral z děvčat ve vsi „stárku“ a „drábovou“, se kterými zasedali, a jedním z jejich úkolů bylo přijímat dospělé mladíky mezi chasu.

S „právem“ se dříve chodívalo po vsi v pondělí a úterý, chasa v každém stavení zapíchla šavli do stropu a začalo se tančit. Muselo se přitom co nejvýše vyskakovat, aby byla úroda co nejvyšší. V hostinci se od dívek vybíral tzv. pargalt, tedy peníze, které se jinde dávaly „do věnečka“, a platily se z nich výlohy na ostatky. Ostatky se dnes slaví zejména na Kroměřížsku, Vyškovsku, Tovačovsku a Prostějovsku. Mírně se jejich zvyky liší, stejně jako sám název – ostatky jsou významem stejné jako fašank, voračky, končiny, šibřinky apod.

Ostatky jsou tedy ve většině Evropy svátek vycházející ještě z pohanské tradice, který se projevuje bujarým veselím a porušováním všech pravidel. Projevem toho jsou karnevalové průvody, na Hané časté „chození s medvědem“, které se konalo většinou na masopustní pondělí či úterý.

Slatinky 2012

Nešlo však jen o samotnou zábavu. Podstatou veselosti v obci, která již vyhlížela předjaří, byla družnost mezi lidmi, zapojování všech do života obce. Mladí se obřadně přijímali mezi chasu, lidé se navštěvovali a v ruské tradici tzv. maslenice (svátku vzdávajícímu úctu sílicímu slunci) bylo povinností odpouštět si navzájem křivdy.

Bylo by určitě dobré, kdyby i dnes v pozadí ostatkových zábav trvalo toto vědomí vzájemné pospolitosti.

Ondřej Jakubec, foto archiv Jana Chudoby

Bylo, nebylo...

Propagace postavy Kosiřana ve formě útlé pohádkové knížky se stala jedním z originálních suvenýrů z Kosiře. Text „Pohádky o Kosiřanovi“ napsal **Jiří Hexman**. Vskutku pohádkově působivými ilustracemi ji doplnila studentka Fakulty umění (katedry intermédií a ateliéru animované tvorby) na Ostravské univerzitě **Kateřina Coufalová**. Celá knížka vyšla za podpory Sboru dobrovolných hasičů Slatinky a je k zakoupení za 80 korun.

KOMPOSTÉR DO KAŽDÉ RODINY

Od 1. ledna 2015 zakazuje novela zákona o odpadech (č. 229/2014 Sb. *Zákona o odpadech* č. 185/2001 Sb.) házet bioodpad do popelnice a nařizuje obcím zajistit místa pro sběr papíru, plastů, skla, kovů a bioodpadů. Organické materiály tvoří až 40 procent obsahu popelnice a způsobují nepříjemný zápach a tvorbu plísní. Přidat ke stávajícím kontejnerům další kontejner na kovy nebude asi velký problém. Co a kam s bioodpadem je trochu složitější a má více variant řešení.

Nejvýhodnější je kompostování přímo u zdroje – v domácnostech. Pro ty, co kompostovat nemohou či nechtějí, a pro trávu, listí a větve z údržby veřejné zeleně by tu měla být obecní kompostárna. Obec by měla jít příkladem a ne pálit a vozit „za dědino“. Kompostování je i velmi oblíbenou činností dětí v osvětlených mateřských školách.

KOMPOST

Je hromada organického materiálu – odumřelých částí rostlin, živočichů a jejich exkrementů, od níž se netrpělivě čeká, že se promění v kvalitní humus. Na této přeměně je založeno celé fungování přírody. Co je pro jednoho odpad, pro druhého je poklad. Pouze lidé umějí vytvářet nerozložitelné a škodlivé odpady... Takže od obyčejné hromady kompostu se máme co učit.

KOMPOSTÉR

Je ohrádka na kompost, materiálů a nápadů je mnoho. Nejjednodušší je použít vyřazené palety (nepoužívejte vratné europalety – jsou napuštěny jedy). V moderní době si samozřejmě můžeme kompostér i koupit. Před pár lety naše obec rozdala v rámci projektu mikroregionu 90 plastových kompostérů do 70 domácností. Zájem nebyl příliš velký a spolu s dýmy valícími se z podzimních zahrad ukazuje na malou oblibu kompostování ve Slatinkách.

PATŘÍ DO KOMPOSTU

- * zbytky ovoce, zeleniny a květin
- * skořápky vajec
- * čajové sáčky, káva
- * tráva, listí, stonky a drobnější větve
- * nepotištěný papír, papírové ubrousky
- * trus býložravých domácích zvířat (králíci, slepice)
- * v menším množství zbytky jídla (okamžitě zahrabat do kompostu nebo zasypat zeminou)
- * popel ze dřeva

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA KOMPOSTOVÁNÍ

- ❖ Dospod patří hrubší a vzdušný materiál (nasekané větve z prořezávky stromů a keřů, hobliny, dřevnaté stonky květin apod.), který umožní provzdušnění kompostu a odtok přebytečné vody.
- ❖ Mícháme: **vlhké se suchým, porézní s hutným, uhlíkaté** (hnědé, dřevnaté, staré) **s dusíkatým** (zelené, čerstvé, šťavnaté). Z toho plyne vysvětlení, že samotnou trávu kompostovat nelze. Dochází pak ke hnití a zápachu, proto je dobré míchat ji s dřevní štěpkou nebo listím z předchozího roku.
- ❖ K rychlejšímu nastartování tlení můžeme přimíchat zralý kompost, zeminu, hnůj nebo koupenny přípravek na urychlení kompostu.
- ❖ Pravidelně kontrolujeme správnou vlhkost kompostu. Při malé vlhkosti se tlení zastaví, při velké hnije, plesniví a páchne.
- ❖ Vyšší teplota materiálu (až 50° C) v počátečních týdnech po založení kompostu je důkazem dobrého prů-

NEPATŘÍ DO KOMPOSTU

- ✗ zbytky masa, velké kosti
- ✗ kořenící plevelné rostliny
- ✗ popel z uhlí
- ✗ sáčky od vysavačů
- ✗ čisticí prostředky, chemikálie
- ✗ barvy, ředidla, léky
- ✗ potištěný lesklý papír – obsahuje těžké kovy
- ✗ jakékoliv plastové obaly
- ✗ velké množství listí z ořešáku – je kyselé a obsahuje látky brzdící růst jiných rostlin

běhu kompostování (lze poznat vsunutím ruky do kompostu). Dochází k hygienizaci kompostu, to jest ke zničení semen plevelů a zárodků chorob. Aby k ní došlo, je potřeba na kompost přidávat větší množství materiálu najednou. Materiál můžete rovněž postupně shromažďovat, a když budete mít k dispozici větší množství rychlerozkladného materiálu (například čerstvou travní seč), tak ji promíchejte s nashromážděným materiálem.

Vítěz soutěže Miss kompost 2014 – vhodný nejen ke kompostování ve volné krajině (zdroj: www.ekodomov.cz)

❖ Kompost můžete osadit rostlinami, jako jsou nejrůznější tykve, cukety, okurky a dýně. Jejich listy vytvoří ochranu před ostrým letním sluncem. Vtipnou variantou kompostování je takzvaný **vyvýšený záhon** – což je v podstatě také kompost, kde hlavním cílem je pěstování nejrůznějších vhodných rostlin na jeho povrchu. Díky králíčímu pletivu na dně je záhon navíc chráněn před hlodavci a krtky.

Tomáš Navrátil

Ukázka vyvýšených záhonů (zdroj: janeten/www.dama.cz)

DŮLEŽITÁ OZNÁMENÍ OÚ SLATINKY

Úřední hodiny: **pondělí a středa 9.00–11.30 a 15.00–17.00 hodin**

Kontakt:

telefon: **582 373 487** • fax: **582 374 811** • e-mail: **obec@slatinky.cz** • datová schránka: **d8ibiz9 Slatinky 111, 783 42 Slatinice • www.slatinky.cz**

- ❖ Při letošní **Tříkrálové sbírce** děti vykoledovaly celkem **14 500 Kč**
- ❖ **Do konce ledna** je potřeba zaplatit doplatek stočného za rok 2014, **do konce března** pak zálohu stočného na rok 2015
- ❖ **Stočné** na rok 2015 zůstane 37 Kč
- ❖ **Poplatky za odpad** 250 Kč/osoba a **za psa** (100 Kč) musí být uhrazeny **do konce března** na účet obce (č. ú. 420 000 6114/6800) nebo osobně v úřední dny v kanceláři obce
- ❖ **Nové volby do zastupitelstva obce** se budou konat v sobotu **14. března 2015**, od 7.00 do 22.00 hodin.
Doufáme, že hojnou účastí podpoříte své kandidáty do zastupitelstva.

- ❖ **Nejbližší svoz nápojových kartonů** bude **v pátek 27. března**, pytle s kartony přineste už ve čtvrtek ke kontejnerům na plast. Pytle na třídění si můžete vyzvednout na OÚ nebo v obchodě.
Děkujeme Vám, že třídíte!

- ❖ **Termíny svozu odpadu v roce 2015**

13. ledna	14. a 28. července
10. února	11. a 25. srpna
10. března	8. a 22. září
7. dubna	20. října
5. a 19. května	17. listopadu
2., 16. a 30. června	15. prosince

Ostatky a ostatková merenda

Na letošní rok připadají ostatky na **14. února**. Již tradičním organizátorem ostatkového veselí je Sbor dobrovolných hasičů. Jako každý rok budou i ty letošní ostatky rozděleny na dvě části. Již tradiční ostatkový průvod masek obcí bude ráno zahájen u starosty obce. Podle tradice se uskuteční oficiální předání „práva“, kterým je vláda nad obcí symbolicky předána veselící se „chase“ a ostatkový průvod může začít. Provolání ostatkového starosty a masek: **„Či só ostatkê? NAŠE!“** zazní i letos jako znamení, že ostatky jsou tu a maškarní průvod se vydá obcí.

Na večerní **„OSTATKOVÉ MERENDĚ“** na obecním sále bude pro masky i ostatní návštěvníky připravena zábava. Masky mají jako vždy vstup zdarma.

Za obnovením tradice slavení ostatků stál dřívější kronikář obce pan Vojtěch Hexman. Hlavně jeho zásluhou byla v roce 1999 po 25 letech ostatková tradice ve Slatinkách obnovena. Hasiči se už nyní na 14. únor připravují, aby se všichni ve Slatinkách mohli zapojit a bavit se. Účast v průvodu i návštěva večerní ostatkové merendy je pro všechny. Koneckonců **„Či só ostatkê? NAŠE!“** Všichni jste srdečně zváni!

Jan Chudoba, foto Monika Prokopová

PROSBA LESA

Milý človče!

Jsem dárceem tepla Tvého krbu za chladných nocí v zimě
a dárceem příjemného chládku v žáru letního dne.

Já jsem dal trámovi Tvému obydlí a desku Tvému stolu.

Ze mne je lože, ve kterém spáváš i kleče Tvého rádlu.

Já jsem dal toporo Tvé sekeře a branku do Tvého plotu.

Ze mne je dřevo Tvé kolébky i Tvé rakve.

Jsem tím, čím pro blahobyt je chléb a pro krásu květina.

Vyslyš tedy mou prosbu
a opatruj mne a chraň i pro věky budoucí.

Já jsem domovem volně žijících zvířat a proto zachovávaj
při návštěvě lesa klid, nepouštěj svého psa z vodítka,
neodhazuj odpadky a nerozdělávaj oheň mimo místo určené.

Slatinkočky srdečně zvou
babičky, dědečky, rodiče a hlavně děti
na

DĚTSKÉ

ŠIBŘINKY

28. 2. 2015

od 14 do 18 hodin

na sále obecního úřadu

Můžete se těšit na

- * veselé hry a soutěže
- * divoký taneční rej
- * soutěž o nejoriginálnější masku
- * bohatou tombolu
- * občerstvení

Srdečně zvou pořadatelky!

Všechny maskované děti dostanou dárek

Možnost sponzorských darů do tomboly

Informace: V. Školoudíková, mob.: 733 526 949

Za jakýkoli dar či příspěvek děkujeme!

Vstupné dobrovolné